



**Buitenhek**

management  consult

# Monitor bereik van voorschoolse voorzieningen in NL 2017

Onderzoek naar effecten bestuurlijke afspraken  
Aanbod voor alle peuters SZW en VNG

SZW / VNG

December 2017



# Monitor bereik van voorschoolse voorzieningen in NL 2017

## ONDERZOEK NAAR EFFECTEN BESTUURLIJKE AFSPRAKEN AANBOD VOOR ALLE PEUTERS SZW EN VNG

### Inhoudsopgave

1. INLEIDING .....	3
2. ONDERZOEKSVRAGEN EN AANPAK .....	4
2.1 Doelstelling .....	4
2.2 Onderzoeksvragen .....	4
2.3 Aanpak .....	5
3. BASISINFORMATIE MONITOR AANBOD VOOR ALLE PEUTERS .....	6
3.1 Bestuurlijke afspraken SZW en VNG .....	6
3.2 Basisinformatie monitor .....	6
3.2.1 Populatie en definitie 'peuter' .....	6
3.2.2 Aandeel peuters zonder toeslagaanspraak 22% .....	6
3.2.3 57.600 peuters van 2,5 tot 4 jaar zonder toeslagaanspraak in 2017 .....	7
3.2.4 79% van de peuters met toeslagaanspraak maakt er daadwerkelijk gebruik van .....	7
3.2.5 Peuters met toeslagaanspraak dat er daadwerkelijk gebruik van maakt groeit .....	8
3.2.6 Raming non-bereik voorschoolse aanbod onder peuters mét toeslagaanspraak .....	8
3.3 Conclusie .....	9
4. INVENTARISATIE GESUBSIDIEERD VOORSCHOOALS AANBOD GEMEENTEN .....	10
4.1 Inleiding .....	10
4.2 Data-inventarisatie gemeenten .....	10
4.3 96% gemeenten heeft subsidieregeling ouders zonder toeslag .....	10
4.4 64% van de gemeenten is geharmoniseerd .....	10
4.5 Omvang gesubsidieerd aanbod regulier en VE .....	10
4.6 Raming aantal peuters met gemeentelijke VE indicatie: 20% .....	10
4.7 Aanpak bestrijding non-bereik .....	11
4.8 Relatie inspanning gemeenten en toename bereik? .....	11
4.9 Wachtlijstproblematiek gesubsidieerd aanbod .....	12
4.10 Conclusies inventarisatie gesubsidieerd voorschools aanbod .....	12
5. INVENTARISATIE BEREIK VIA CONSULTATIEBUREAUS .....	13
5.1 Inleiding .....	13
5.2 Methode en respons .....	13
5.3 Onderzoekresultaten .....	14
5.3.1 Verdeling respons: 43% 2-jarigen en 57% 3-jarigen .....	14
5.3.2 Non-bereik volgens JGZ inventarisatie gemiddeld 13,6% of 35.600 peuters .....	14
5.3.3 Belangrijkste reden voor niet-gebruik: principiële overwegingen ouders .....	14



5.4 Extrapolatie naar landelijk bereik voorschools aanbod .....	15
5.5 Conclusie .....	15
<b>6. INVENTARISATIE BEREIK VOORSCHOOLSE VOORZIENINGEN VIA HOUDERS.....</b>	<b>16</b>
6.1 Aanpak.....	16
6.2 Methode en respons .....	16
6.3 Onderzoekresultaten.....	16
6.4 Vervolg .....	16
<b>7. CONCLUSIES .....</b>	<b>17</b>
7.1 Is er een aanbod voor peuters van niet-werkende ouders? .....	17
7.2 Welke inspanning leveren gemeenten om bereik te stimuleren? .....	17
7.3 Totaal non-bereik voorschoolse voorzieningen: 35.600 peuters .....	17
7.4 Non-bereik peuters zonder toeslagaanspraak: 11.400 peuters .....	18
7.5 Motieven voor niet gebruiken voorschoolse voorzieningen.....	18
7.6 Aanbevelingen stimuleren bereik voorschoolse voorzieningen .....	19
<b>BIJLAGE 1: INVULFORMAT GEMEENTEN.....</b>	<b>20</b>
<b>BIJLAGE 2: INVULFORMAT GESUBSIDIEERDE HOUDERS.....</b>	<b>21</b>
<b>BIJLAGE 3: VINKLIJSTJE JGZ.....</b>	<b>22</b>
<b>BIJLAGE 4: DOELGROEP BESTUURSAFSPRAKEN PER GEMEENTE.....</b>	<b>23</b>



## 1. INLEIDING

In 2015 werd geraamd dat in totaal circa 40.000 peuters geen gebruik maakten van voorschoolse voorzieningen. Het Rijk en de VNG hebben daarom bestuurlijke afspraken gemaakt met als doel dat alle peuters gebruik kunnen maken van een voorschoolse voorziening.

Hiervoor stelt het Rijk vanaf 2016 - via een decentralisatie-uitkering - budget beschikbaar voor gemeenten. Deze Rijksbijdrage loopt op tot structureel € 60 miljoen in 2021. De middelen richten zich specifiek op het bereiken peuters in leeftijdsgroep 2,5 tot 4 jaar van niet-werkende ouders en alleenverdieners die momenteel geen gebruik maken van een voorschoolse voorziening.

Het Rijk en de VNG hebben een monitor ingesteld om de ontwikkeling te volgen van het aantal peuters dat naar een voorschoolse voorziening gaat. Ook wordt gekeken naar de inspanning van gemeenten om een aanbod te doen ouders te stimuleren hun peuter aan te melden bij een voorschoolse voorziening.

De monitor start met een eerste meting in 2017 en zal daarna eens in de twee jaar worden uitgevoerd. In 2021 vindt een eindevaluatie plaats. Er zal dan getoetst worden of het gemeentelijk aanbod ertoe heeft geleid dat (nagenoeg) alle peuters naar een voorschoolse voorziening gaan.

In deze rapportage de resultaten van de nulmeting van deze monitor waaraan zowel gemeenten, houders van voorschoolse voorzieningen, consultatiebureaus, het Centraal Bureau Statistiek, de Belastingdienst Toeslagen, de klankbordgroep en beide opdrachtgevers - SZW en VNG - een belangrijke bijdrage hebben geleverd.

Veel dank is in het bijzonder verschuldigd aan de beleidsambtenaren bij alle gemeenten, de honderden gesubsidieerde houders en de inzet van een talloze JGZ instellingen die ons van de noodzakelijke data hebben voorzien.

Ed Buitenhek

Buitenhek Management & Consult, Utrecht



## 2. ONDERZOEKSVRAGEN EN AANPAK

### 2.1 Doelstelling

Het doel van de monitor is om inzicht te krijgen in het aantal peuters dat naar een voorschoolse voorziening<sup>1</sup> gaat en de inspanning die gemeenten leveren om een aanbod te doen aan peuters die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag (dat zijn met name peuters uit gezinnen waarbij één van beide ouders/verzorger werkzaam is<sup>2</sup>) en die momenteel geen gebruik maken van een voorschoolse voorziening

Concreet betekent dit dat de monitor wordt gebruikt om vast te stellen of de doelstellingen van het Rijk en de VNG zijn behaald. Door middel van deze periodieke monitor worden de volgende vragen worden beantwoord:

- laten gemeenten zien dat zij actief beleid voeren en inspanning leveren om een aanbod te doen aan peuters die momenteel geen gebruik maken van voorschoolse voorzieningen?
- is het aantal peuters van niet-werkende ouders en alleenverdieners dat momenteel niet naar een voorschoolse voorziening gaat (non-bereik) bij de tussenmeting in 2019 afgenomen met 20.000?
- is bij de eindmeting het non-bereik afgenomen met nog eens 20.000 en is in 2021 het eindresultaat dat alle peuters naar een voorschoolse voorziening gaan?

### 2.2 Onderzoeksvragen

De hoofdvragen zijn door de opdrachtgever nader uitgewerkt en als volgt geformuleerd:

- in hoeverre doen gemeenten actief een aanbod aan peuters van niet werkende ouders en alleenverdieners die momenteel geen gebruik maken van voorschoolse voorzieningen?
- in hoeverre neemt het aantal peuters dat geen gebruik maakt van voorschoolse voorzieningen met ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag af?
- wat zijn de redenen voor ouders om niet voor een voorschoolse voorziening te kiezen?

Op basis van deze hoofdvragen zijn de volgende deelvragen uitgewerkt:

1. Aanbod gemeenten
  - a. Doen gemeenten een aanbod aan peuters van niet werkende ouders en alleenverdieners die momenteel geen gebruik maken van voorschoolse voorzieningen?
  - b. Zo ja, waar bestaat dit aanbod uit?
  - c. Welke inspanning leveren gemeenten om te zorgen dat dit aanbod actief wordt aangeboden aan peuters van niet werkende ouders en alleenverdieners die momenteel geen gebruik maken van voorschoolse voorzieningen?
2. Bereik
  - a. Hoeveel peuters worden er niet bereikt door gemeenten? Om hier inzicht in te krijgen, dienen alle peuters in beeld te worden gebracht, omdat we geen bestand hebben van de peuters die niet naar een voorschoolse voorziening gaan.
3. Niet-gebruikers
  - a. Wat is de achtergrond van deze peuters / waarom worden deze peuters niet bereikt?
  - b. Welke aanbevelingen zijn er om ouders te stimuleren om deze peuters te laten deelnemen aan voorschoolse voorzieningen?

<sup>1</sup> Als definitie van voorschoolse voorziening wordt in dit rapport gehanteerd de verzameling van a. geregistreerde peuterspeelzalen als bedoeld in artikel 2.3, tweede lid Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wkcp), alsmede b. geregistreerde kindercentra als bedoeld in artikel 1.46, tweede lid Wkcp) en c. geregistreerde voorzieningen voor gastouderopvang als bedoeld in artikel 1.46, tweede lid (Wkcp).

<sup>2</sup> Zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvangtoeslag/vraag-en-antwoord/wanneer-heb-ik-recht-op-kinderopvangtoeslag>



## 2.3 Aanpak

Uitgangspunt van de aanpak is dat met zo min mogelijk administratieve belasting van gemeenten, aanbieders van voorschoolse voorzieningen en consultatiebureaus een accurate en inzichtelijke monitor gerealiseerd wordt.

Allereerst is een dataformat uitgezet onder alle 388 gemeenten in Nederland. Daarmee zijn de volgende data uitgevraagd:

1. startleeftijd gesubsidieerde voorschoolse voorzieningen;
2. omschrijving omvang gesubsidieerd aanbod in aantal uren per categorie peuters (VE<sup>3</sup>, regulier);
3. raming totaal aantal peuters met een indicatie voor voorschoolse educatie (VE) in de gemeente;
4. contact gegevens houders waarmee de gemeente een subsidierelatie onderhoudt;
5. omschrijving welke inspanning de gemeente doet om non-bereik tegen te gaan.

Daarnaast hebben de gemeenten een 'aanvinkformulier' en begeleidend schrijven ontvangen dat zij hebben uitgezet naar de consultatiebureaus in de gemeente. Via de consultatiebureaus is daarmee geïnventariseerd welke redenen ouders opgeven die geen gebruik (gaan) maken van voorschoolse voorzieningen.

Op basis van de ingevulde dataformats van gemeenten zijn de overige data geïnventariseerd bij de houders in die gemeente. Het gaat dan om:

1. aantal peuters dat op peildatum in de gemeente gebruik maakt van de voorzieningen van de houder, uitgesplitst naar categorie (VE / regulier, via toeslagregeling / via gemeentelijke subsidie);
2. omvang wachtlijst.

Deze data worden getoetst met de meest recente data (april 2017) met het toeslaggebruik per gemeente dat door de Belastingdienst Toeslagen is aangeleverd.

Aanvullend is een CBS databestand gebruikt met een uitsplitsing per gemeente van huishoudens die recht hebben op toeslag en het daadwerkelijk gebruik van de toeslag.

Deze aanpak levert per gemeente het aanbod en bereik van de voorschoolse voorzieningen op uitgesplitst naar:

1. startleeftijd gesubsidieerde voorschoolse voorzieningen per gemeente;
2. bereik en gebruik dagopvang en peuterspeelzaalwerk per gemeente uitgesplitst naar regulier en VE doelgroep;
3. omvang gesubsidieerd aanbod in uren per week uitgesplitst naar regulier en VE doelgroep;
4. informatie over wachtlijsten;
5. omvang en bereik VE doelgroep;
6. aard van de inspanning van gemeenten om het non-bereik tegen te gaan;
7. analyse oorzaken non-bereik.

Van alle 388 gemeenten hebben 378 (97%) gemeenten meegewerkt aan het onderzoek. Van 10 gemeenten missen we de monitor data. Deze 10 gemeenten hebben een populatieaandeel – in totaal aantal peuters van 2,5 tot 4 jaar in Nederland - van minder dan 2%. Het gaat dus om relatief kleine gemeenten die ontbreken in deze monitor.

---

<sup>3</sup> VE=Voorschoolse Educatie



### 3. BASISINFORMATIE MONITOR AANBOD VOOR ALLE PEUTERS

#### 3.1 Bestuurlijke afspraken SZW en VNG

In mei 2016 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de bestuurlijke afspraken tussen SZW en VNG (SZW, 27 mei 2016<sup>4</sup>):

*"Op dit moment gaat circa 85% van de peuters al naar een voorschoolse voorziening. Tegelijkertijd gaat zo'n 15%, oftewel circa 40.000 peuters, nog niet naar een voorschoolse voorziening. Samen met gemeenten heb ik een belangrijke stap gezet in het creëren van meer aanbod in het voorschoolse domein. Met bestuurlijke afspraken streven we gezamenlijk naar een eindbeeld dat alle peuters naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan. Immers, kinderopvang geeft kinderen de gelegenheid om spelenderwijs te leren omgaan met leeftijdsgenoten en dat kan bijdragen aan een goede start op de basisschool. Met de bestuurlijke afspraken nemen gemeenten en het Rijk allebei hun verantwoordelijkheid. Gemeenten zetten zich actief in om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaat. Het Rijk stelt daarvoor structureel €60 miljoen beschikbaar via een decentralisatie-uitkering. Het bedrag neemt geleidelijk toe vanaf €10 miljoen in 2016 tot aan €60 miljoen structureel in 2021."*

De aanname achter deze regeling is dat een groot deel van het non-bereik bestaat uit kinderen zonder toeslagaanspraak<sup>5</sup>:

*"Naar schatting zit 15 % van de peuters nu niet op een voorschoolse opvang. Dit zijn vooral kinderen waarvan één of beide ouders niet werken, maar het kan ook gaan om ouders die geen plek kunnen krijgen. Door de gemaakte afspraken staan straks de deuren open voor alle peuters."*

#### 3.2 Basisinformatie monitor

##### 3.2.1 Populatie en definitie 'peuter'

Uit de bestuurlijke afspraken blijkt dat de regeling peuters definieert als kinderen in de leeftijdsgroep 2,5 tot 4 jaar. Per 1 januari 2017 gaat het dan in totaal om 261.700 peuters in Nederland (CBS, 2017) waarvan er volgens de raming 40.000 (15%) geen gebruik maken van een voorschoolse voorziening.

##### 3.2.2 Aandeel peuters zonder toeslagaanspraak 22%

Op basis van een analyse van een databestand van het CBS<sup>6</sup> is gekeken welk aandeel van de peuters aanspraak kan maken op kinderopvangtoeslag. Dat zijn éénoudergezinnen met één werkzame ouder, tweeoudergezinnen met twee werkzame partners en huishoudens waarbij - onder andere op basis van de deelname aan een re-integratietraject of studie - om andere redenen aanspraak bestaat op kinderopvangtoeslag.

<sup>4</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/05/27/bijlage-bestuurlijke-afspraken-een-aanbod-voor-alle-peuters>

<sup>5</sup> <https://vng.nl/onderwerpenindex/onderwijs/onderwijsachterstandvve/nieuws/voor-peuters-voortaan-een-plek-op-de-voorschoolse-opvang>

<sup>6</sup> CBS maatwerk: Aantal particuliere huishoudens met 2 tot 4 jarigen en aantal 2 tot 4 jarigen per gemeente naar type huishouden, werkzame ouder/partner(s) en kinderopvangtoeslag, 2015 (CBS, juni 2017)



In onderstaande tabel is het aantal peuters per huishoudtype met aanspraak op kinderopvangtoeslag (KOT) nader uitgesplitst:

	2015 in aantal	2015 in %
<b>Peuters 2-4 jaar totaal</b>	<b>356.300</b>	<b>100%</b>
- waarvan: a. Peuters uit eenouderhuishouden, ouder werkzaam in aantal	21.800	6%
- waarvan: b. Peuters uit eenouderhuishouden, ouder niet werkzaam in aantal	2.500	1%
- waarvan: c. Peuters uit huishouden met paar, beide partners werkzaam in aantal	247.200	69%
- waarvan: d. Peuters uit huishouden met paar, één partner werkzaam in aantal	4.900	1%
- waarvan: e. Peuters uit huishouden met paar, beide partners niet werkzaam in aantal	700	0%
- waarvan: f. Overige huishoudens / onbekend in aantal	200	0%
<b>Totaal met aanspraak op kinderopvangtoeslag (KOT)</b>	<b>277.300</b>	<b>78%</b>
<b>Totaal zonder aanspraak op kinderopvangtoeslag (KOT)</b>	<b>79.000</b>	<b>22%</b>

Bron: CBS Maatwerk

Ad a. Dit betreft peuters uit éénouderhuishoudens waarbij de ouder werkzaam is en standaard recht heeft op kinderopvangtoeslag.

Ad b. Dit betreft peuters uit éénouderhuishoudens waarbij de ouder niet werkzaam is maar studeert, een traject volgt om werk te vinden, of verplicht een inburgeringscursus bij een gecertificeerde instelling volgt en op grond daarvan gebruik maakt van de toeslagregeling.

Ad c. Dit betreft peuters uit tweeverdienershuishoudens waarbij beide ouders werkzaam zijn en dus recht hebben op kinderopvangtoeslag.

Ad d. Dit betreft peuters uit huishoudens waarbij 1 ouder werkzaam is en 1 ouders niet werkzaam is maar studeert, een traject volgt om werk te vinden, of verplicht een inburgeringscursus volgt.

Ad e. Dit betreft peuters uit huishoudens waarbij beide ouders niet werkzaam zijn maar studeren, een traject volgen om werk te vinden, of verplicht een inburgeringscursus volgen.

Ad f. Dit betreft peuters uit niet nader te typeren huishoudens die gebruik maken van kinderopvangtoeslag.

Daaruit volgt dat in 2015 22% van alle peuters in Nederland geen aanspraak heeft op kinderopvangtoeslag.

Op deze groep peuters richten de bestuursafspraken zich.

### 3.2.3 57.600 peuters van 2,5 tot 4 jaar zonder toeslagaanspraak in 2017

Als we deze cijfers extrapoleren naar de peuteraantallen per 1 januari 2017 en ons beperken tot de 2,5 tot 4 jarigen dan kunnen we voor 2017 een actuele verdeling maken. Bij gebrek aan recentere data nemen we aan dat in 2017 nog steeds 78% van het totaal aantal peuters aanspraak kan maken op kinderopvangtoeslag. Per 1 januari 2017 zijn er 350.100 peuters van 2-4 jaar. Als we het aantal 2-jarigen voor 50% en het aantal 3-jarigen voor 100% meetellen zijn er begin 2017 circa 261.700 peuters in de leeftijd 2,5-4 jaar. Daarvan hebben 204.100 peuters (78%) aanspraak op KOT en heeft het restant - 57.600 peuters (22%) - geen aanspraak op KOT:

Raming in aantal peuters 2,5-4 jaar 2017	2017 in aantal	2017 in %
<b>Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar</b>	<b>261.700</b>	<b>100%</b>
Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar <u>met</u> aanspraak op KOT	204.100	78%
Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar <u>zonder</u> aanspraak op KOT	57.600	22%

Bron: CBS Maatwerk, Belastingdienst Toeslagen

Op basis van deze data-analyse is de conclusie dat 57.600 peuters van 2,5-4 jaar in 2017 geen aanspraak hebben op kinderopvangtoeslag en dus voor de toegankelijkheid van het voorschoolse aanbod afhankelijk zijn van de financiering door gemeenten.

### 3.2.4 79% van de peuters met toeslagaanspraak maakt er daadwerkelijk gebruik van

Uit de data van de Belastingdienst Toeslagen (peiling april 2017) blijkt dat van de groep met aanspraak op KOT (204.100 peuters) in totaal 162.300 peuters (79%) daadwerkelijk gebruik maken van KOT voor dagopvang (inclusief peuteropvang) en/of gastouderopvang.





Dat betekent dat van de groep peuters met aanspraak op KOT er 21% ofwel 41.800 peuters geen gebruik van maken.

Raming in aantal peuters 2,5-4 jaar	2017 in aantal	2017 in %
<b>Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar met aanspraak op KOT</b>	<b>204.100</b>	<b>100%</b>
- waarvan gebruik maakt van KOT	162.300	79%
- waarvan geen gebruik maakt van KOT	41.800	21%

Bron: CBS Maatwerk, Belastingdienst Toeslagen

### 3.2.5 Peuters met toeslagaanspraak dat er daadwerkelijk gebruik van maakt groeit

Uit de data-analyse blijkt dat steeds meer peuters met aanspraak op KOT er ook daadwerkelijk gebruik van maken. Was dat aandeel in 2015 nog 70% (CBS, 2017), uit de recente data van 2017 blijkt dat inmiddels 79% van de peuters met aanspraak op KOT er ook daadwerkelijk gebruik van maakt.

Naast de aantrekkelijke vraag naar dagopvang wordt dat ook veroorzaakt door de omvorming van peuterspeelzalen naar peuteropvang (harmonisatie) waardoor steeds meer peuters met KOT aanspraak geprikkeld worden daar ook gebruik van te maken.

Als we het gebruik van KOT uitsplitsen naar dagopvang (inbegrepen peuteropvang) en gastouderopvang zien we dat 84% van de peuters met toeslag gebruik maakt van dagopvang en 16% van de peuters gebruik maakt van gastouderopvang:

Peuters 2,5-4 jaar 2017	in aantallen	in %
Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar met daadwerkelijk gebruik KOT 04/2017	162.300	100%
- waarvan peuters met daadwerkelijk gebruik KOT voor dagopvang	137.100	84%
- waarvan peuters met daadwerkelijk gebruik KOT voor gastouderopvang	25.200	16%

Bron: Belastingdienst Toeslagen 2017

### 3.2.6 Raming non-bereik voorschoolse aanbod onder peuters mét toeslagaanspraak

Uit de data-analyse kunnen we opmaken dat 80% van de peuters met toeslagaanspraak gebruik maakt van een voorziening waarop de toeslagregeling van toepassing is.

De KOT regeling is in 2017 nog niet van toepassing op het geregistreerd peuterspeelzaalwerk dat nog niet is omgevormd tot peuteropvang vanwege de harmonisatie. Op basis van eerder onderzoek (Buitenhek, 2017) is vastgesteld dat per begin 2017 nog 55.000 peuters van 2-4 jaar gebruik maakten van dat type voorziening.

Als we ervan uitgaan dat dat aantal in het eerste kwartaal 2017 door harmonisatie en omvorming verder is gedaald tot 50.000 en we corrigeren voor:

- de leeftijdsgroep 2,5-4 jarigen => 38.000 peuters;
- we nemen aan dat 58%<sup>7</sup> van de peuters in de peuterspeelzalen recht heeft op toeslag => 22.000 peuters;
- we verdisconteren het dubbelgebruik gastouderopvang en peuterspeelzaalwerk op basis van de aanname dat 20%<sup>8</sup> van de peuters in de peuterspeelzaal met toeslagaanspraak ook gebruik maakt van gastouderopvang en 80% dat niet doet =>  $80\% \times 22.000 = 17.600$  peuters;

dan kunnen we op basis van deze aannames ramen dat er per april 2017 ook nog ca. 17.600 peuters mét toeslagaanspraak zijn die gebruik maken van een voorschoolse voorziening waarop de toeslagregeling niet van toepassing is. Dat gaat met name om peuters die gebruik maken van het peuterspeelzaalwerk dat nog niet is geharmoniseerd.

<sup>7</sup> Op basis van recente (2016/2017) enquêteresultaten in 14 gemeenten met een respons van in totaal 4.137 peuters.

<sup>8</sup> Op basis van recente (2016/2017) enquêteresultaten in 14 gemeenten met een respons van in totaal 4.137 peuters.



In onderstaande tabel is die raming verwerkt:

<b>Peuters 2,5-4 jaar</b>	<b>2017 in aantal</b>	<b>2017 in %</b>
<b>Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar met aanspraak op KOT</b>	<b>204.100</b>	<b>100%</b>
Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar met daadwerkelijk gebruik KOT 04/2017	162.300	79%
Raming aantal peuters 2,5-4 jaar met aanspraak maar zonder gebruik KOT in PSZ	17.600	9%
<b>Aantal peuters 2,5-4 jaar met aanspraak KOT in alle voorzieningen (incl. PSZ)</b>	<b>179.900</b>	<b>88%</b>
<b>Non-bereik peuters met KOT aanspraak (204.100 minus 179.900)</b>	<b>24.200</b>	<b>12%</b>

Bron: CBS Maatwerk, Belastingdienst Toeslagen, bewerking BM&C

Op basis van deze aannames ramen we het bereik onder peuters mét aanspraak op kinderopvangtoeslag op ca. 88% en het non-bereik op 24.200 peuters ofwel 12%.

### 3.3 Conclusie

Op basis van de data-analyses stellen we vast dat in 2017:

- de totale doelgroep van de bestuursafspraken 261.700 peuters in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar omvat;
- van deze groep 204.100 peuters wél, en 57.600 peuters geen recht hebben op kinderopvangtoeslag;
- van die 204.100 peuters mét recht op toeslag er 162.300 (79%) dagopvang of gastouderopvang gebruiken;
- het totale bereik onder peuters met toeslagaanspraak ca. 88% (179.900 peuters) bedraagt inclusief de toeslaggerechtigde peuters die gebruik maken van peuterspeelzalen zonder gebruik te maken van toeslag;
- het non-bereik onder peuters met toeslagaanspraak 24.200 ofwel 12% bedraagt.



## 4. INVENTARISATIE GESUBSIDIEERD VOORSCHOOLS AANBOD GEMEENTEN

### 4.1 Inleiding

Alle 388 gemeenten is gevraagd een format met data aan te leveren en 378 gemeenten (97%) hebben daaraan meegewerkt. In bijlage 1 is het invulformat opgenomen dat aan de gemeenten is voorgelegd.

### 4.2 Data-inventarisatie gemeenten

Aan de gemeenten zijn de volgende vragen voorgelegd:

1. Heeft de gemeente een subsidieregeling voor ouders zonder aanspraak op kinderopvangtoeslag?
2. Wordt in de gemeente gebruik gemaakt van de kinderopvangtoeslag voor het (voormalige) peuterspeelzaalwerk?
3. Wat is de startleeftijd van het gesubsidieerd aanbod voor peuters mét en peuters zonder VE indicatie?
4. Hoeveel uren per week omvat het gesubsidieerd aanbod voor peuters mét en peuters zonder VE indicatie?
5. Voor hoeveel weken per jaar is subsidie beschikbaar? (bijvoorbeeld 40 of 52 weken)?
6. Wat is de omvang van het totaal aantal peuters met een indicatie voor voorschoolse educatie (VE) in de gemeente?
7. Is er voldoende capaciteit of zijn er wachtlijsten, en zo ja, wat is de oorzaak daarvan?
8. Wat zijn de contactgegevens van de gesubsidieerde aanbieders in de gemeente?
9. Hoe ver is de gemeente met de voorbereiding van maatregelen om het bereik te stimuleren?
10. Welke maatregelen neemt of overweegt de gemeenten om het bereik te stimuleren?

In dit hoofdstuk zijn de resultaten opgenomen van deze inventarisatie.

### 4.3 96% gemeenten heeft subsidieregeling ouders zonder toeslag

Het onderzoek bevestigt dat voor gezinnen die geen aanspraak hebben op kinderopvangtoeslag vrijwel alle gemeenten (96% van de responsgroep gemeenten) zonder geregistreerde peuterspeelzalen in 2017 een gemeentelijke regeling hanteren.

### 4.4 64% van de gemeenten is geharmoniseerd

In januari 2017 was in 60% van alle 388 gemeenten het peuterspeelzaalwerk omgevormd (Buitenhek, juni 2017). Deze monitor - met peildatum april 2017 - geeft aan dat in ruim 64% van alle gemeenten het peuterspeelzaalwerk inmiddels geharmoniseerd is.

Uit het onderzoek blijkt dat de meeste peuters starten met een gemeentelijk gesubsidieerde voorschoolse voorziening (peuteropvang of peuterspeelzaal) als zij 2 jaar oud zijn.

### 4.5 Omvang gesubsidieerd aanbod regulier en VE

Gemeenten subsidiëren gemiddeld voor peuters zonder VE indicatie 6,1 uur per week en voor peuters met een VE indicatie gemiddeld 10,1 uur per week. Het aantal weken per jaar dat het gesubsidieerde aanbod jaarlijks open is bedraagt gemiddeld 40,2 weken.

### 4.6 Raming aantal peuters met gemeentelijke VE indicatie: 20%

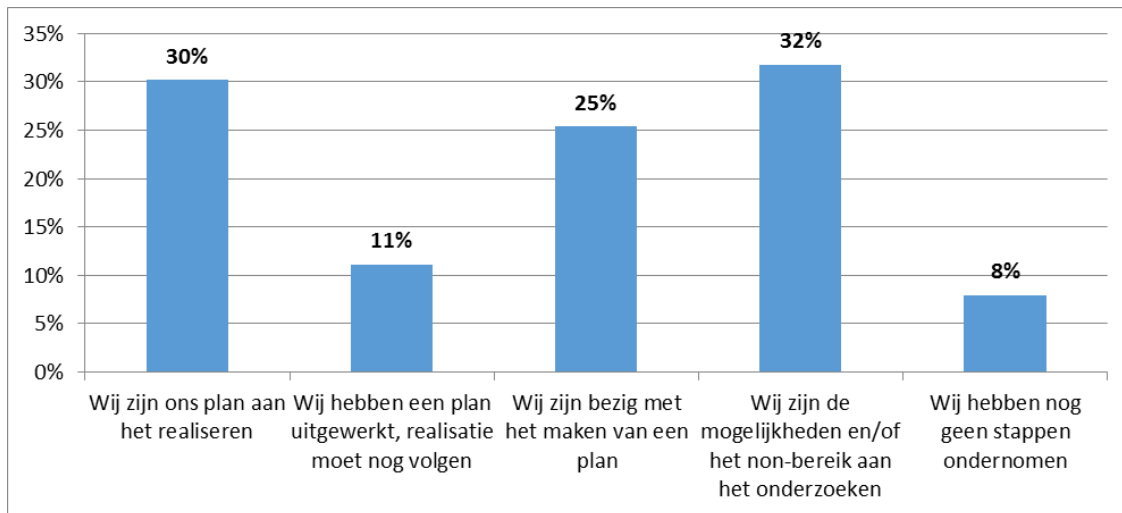
Van de 378 gemeenten in de responsgroep is van 310 gemeenten de omvang van de door de gemeente gedefinieerde VE doelgroep vastgesteld op basis van de eigen opgave of op basis van de meest recente VE monitor. Deze 310 gemeenten hebben een doelgroep gedefinieerd voor voorschoolse educatie die in totaal 48.700 peuters omvat. Als we dat extrapoleren naar 388 gemeenten zou de totale groep VE peuters ca. 61.000 kinderen omvatten. De gemiddelde startleeftijd voor VE per gemeente varieert en bedraagt gemiddeld 2,2 jaar. Als we corrigeren voor de in dit rapport relevante leeftijdsgroep peuters - te weten de



peuters vanaf 2,5 jaar - dan ramen we de door gemeenten gedefinieerde doelgroep voor VE op circa 53.600 peuters voor geheel Nederland. Dat is circa 20% van het totaal aantal peuters.

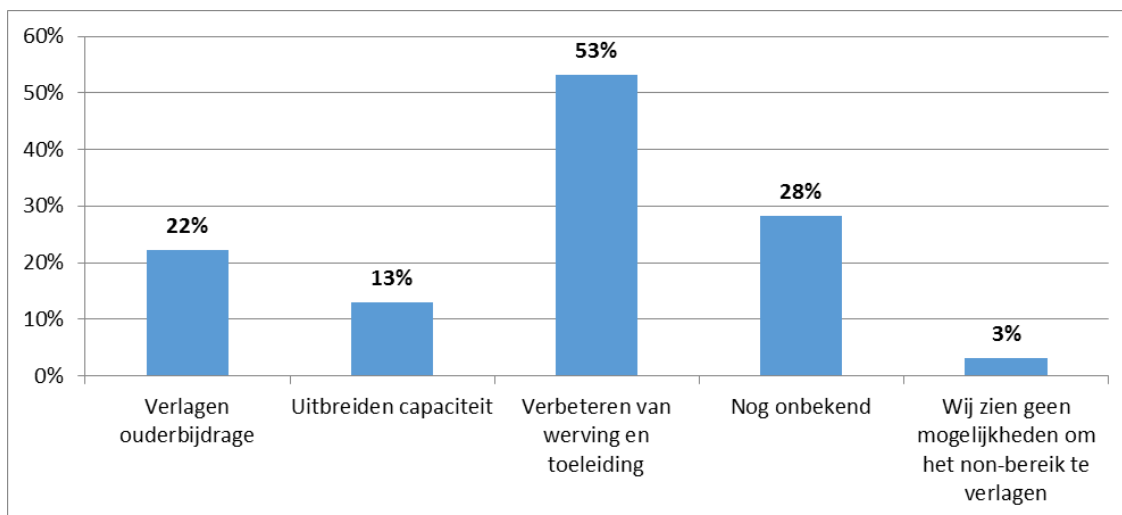
#### 4.7 Aanpak bestrijding non-bereik

De vraag aan gemeenten: Heeft u al stappen ondernomen in het kader van de bestuursafspraken 'Een aanbod voor alle peuters'? wordt als volgt beantwoord<sup>9</sup>:



Daaruit volgt dat het overgrote merendeel (92%) van de gemeenten in de responsgroep plannen reeds uitvoert of bezig is met de voorbereiding van plannen om het non-bereik terug te dringen.

Uit de inventarisatie blijkt dat gemeenten de volgende maatregelen overwegen of uitvoeren:



Daaruit volgt dat gemeenten het verbeteren van werving en toeleiding als meest kansrijke maatregel zien om het bereik te stimuleren.

#### 4.8 Relatie inspanning gemeenten en toename bereik?

Een vergelijking van gemeenten die aangeven al maatregelen te hebben ondernomen in het kader van de bestuursafspraken met gemeenten die aangeven dat nog niet hebben gedaan, laat zien dat het gemiddelde bereik bij de eerstgenoemde gemeenten 5% punten hoger ligt (13% versus 18%).

<sup>9</sup> omdat gemeenten meerdere antwoorden konden geven telt het totaal niet op tot 100%



Dat behoeft echter nog geen indicatie te zijn voor de effectiviteit van de maatregelen omdat deze meting slechts het startpunt in kaart brengt en het kan zijn dat door de samenstelling van de populatie of andere factoren het verschil in bereik verklaart.

Bij de vervolgmetingen kan in kaart gebracht worden of er een verband is tussen de inspanning van gemeenten en de toename van het bereik in vergelijking met deze nulmeting.

#### **4.9 Wachtlijstproblematiek gesubsidieerd aanbod**

Slechts 27 gemeenten (7%) in de responsgroep geven aan dat er onvoldoende capaciteit aan gesubsidieerde voorschoolse voorzieningen is om aan de actuele behoefte in de gemeente te kunnen voldoen.

Twee derde van de 27 gemeenten met onvoldoende capaciteit noemt een tekort aan dekking door subsidiemiddelen als oorzaak daarvan.

#### **4.10 Conclusies inventarisatie gesubsidieerd voorschools aanbod**

Op basis van de door gemeenten aangeleverde data stellen we vast dat in 2017:

- vrijwel alle gemeenten (96%) een subsidieregeling hebben voor een aanbod voor peuters zonder toeslagaanspraak en zonder VE indicatie;
- het aandeel geharmoniseerde gemeenten stijgt van 60% aan het begin van 2017 naar 64% in april 2017;
- het gesubsidieerde aanbod voor peuters zonder VE indicatie gemiddeld 6,1 uur per week bedraagt gedurende 40,2 weken per jaar;
- het gesubsidieerde aanbod voor peuters met VE indicatie gemiddeld 10,1 uur per week bedraagt gedurende 40,2 weken per jaar;
- het aantal peuters vanaf 2,5 jaar met een VE indicatie volgens de doelgroep definiëring van gemeenten in 2017 circa 53.600 bedraagt (20% van het totaal aantal peuters);
- het overgrote merendeel (92%) van de gemeenten in de responsgroep plannen reeds uitvoert of bezig is met de voorbereiding van plannen om het non-bereik terug te dringen;
- gemeenten het verbeteren van werving en toeleiding als meest kansrijke maatregel zien om het bereik te stimuleren;
- slechts een beperkt aandeel gemeenten (7%) een tekort aan gesubsidieerd aanbod ervaart waarvan 18 gemeenten als reden opgeven dat een tekortschietend subsidiebudget daarvan de oorzaak is.



## 5. INVENTARISATIE BEREIK VIA CONSULTATIEBUREAUS

### 5.1 Inleiding

Tijdens de contactmomenten op het consultatiebureau worden kinderen gescreend op diverse ontwikkelingsgebieden. Vaak vervullen de consultatiebureaus een rol bij het doorverwijzen naar voorschoolse educatie programma's als er risico's op taalachterstand gesignaleerd worden.

Omdat de consultatiebureaus een belangrijke rol vervullen bij het screenen van peuters is ook bij deze organisaties in Nederland een vinklijst uitgezet (zie bijlage 2).

Doel daarvan was met name om de oorzaken van het non-bereik te inventariseren. Daarnaast zijn de onderzoeksresultaten gebruikt om de aannames over de omvang van het non-bereik te toetsen.

### 5.2 Methode en respons

De vinklijst omvatte de volgende vragen:

- a. wat is de leeftijd van de peuter (2 of 3 jaar)?
- b. maakt de peuter nu of binnenkort gebruik van een voorschoolse voorziening<sup>10</sup>?
- c. zo niet welke reden geeft de ouder/verzorger daarvoor met de volgende keuzemogelijkheden:
  - a. Kosten  
om financiële redenen;
  - b. Afstand  
omdat het logistiek lastig te regelen is; omdat bijv. meerdere kinderen op verschillende scholen/opvang zitten, of het met vervoer niet goed bereikbaar is;
  - c. Wachtlijst  
omdat er geen plek beschikbaar is op de opvang op de gewenste startdatum;
  - d. Geen belangstelling  
omdat ouders/verzorgers het niet nodig vinden, vanwege geloofsoverwegingen, nog niet mee bezig;
  - e. Verhuizing  
omdat sprake is van een tijdelijke of vaste wijziging van woonadres in zowel binnen als buitenland;
  - f. Overig  
Als er een andere reden is die niet is past onder de voorgaande opties.

Alle 388 gemeenten zijn benaderd het vinklijstje uit te zetten vanaf mei 2017 bij de lokale jeugdgezondheidsorganisatie. Daarnaast zijn ook de koepelorganisaties (Actiz, GGDGHOR) voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ) betrokken geweest bij het informeren van de aangesloten organisaties.

In totaal hebben wij een respons (dat wil zeggen ingevulde vinklijstjes) ontvangen van de aanbieders van jeugdgezondheidszorg in 267 gemeenten (69% van alle gemeenten in Nederland). De screening die is uitgevoerd omvatte in totaal 10.339 peuters van 2 en 3 jaar. De respons bedroeg 3% op het totaal aantal peuters in Nederland en ruim 4% voor het totaal aantal peuters in de responsgroep (dat wil zeggen de 267 gemeenten waar de instellingen een screening hebben uitgevoerd en aangeleverd):

<b>Peuters 2-4 jaar per 1/1/2017</b>	<b>in #</b>	<b>in %</b>
Totaal aantal peuters 2-4 jaar in Nederland	350.100	100%
Respons vinklijstje in aantal peuters 2-4 jaar	10.339	3%
Totaal aantal peuters 2-4 jaar in gemeenten responsgroep	250.942	100%
Respons vinklijstje in aantal peuters 2-4 jaar	10.339	4%

Bron: CBS Statline 2017, Respons consultatiebureaus

Gelet op het feit dat de instellingen gevraagd is om gedurende 2 aaneengesloten weken het vinklijstje in te vullen is de gemiddelde respons substantieel.

<sup>10</sup> Onder voorschoolse voorzieningen wordt begrepen de formele kinderopvang waaronder dagopvang, peuterspeelzaal en/of gastouderopvang.



## 5.3 Onderzoekresultaten

### 5.3.1 Verdeling respons: 43% 2-jarigen en 57% 3-jarigen

De screening door lokale JGZ instellingen omvatte 10.339 peuters waarvan 43% 2-jarigen en 57% 3-jarigen.

### 5.3.2 Non-bereik volgens JGZ inventarisatie gemiddeld 13,6% of 35.600 peuters

Uit de screening door lokale JGZ<sup>11</sup> instellingen kunnen we opmaken dat 13,6% van de peuters geen gebruik maakt van een voorschoolse voorziening:

Onderzoekresultaten screening bereik JGZ 2017	in #	in %
Totale respons vinklijstje in aantal peuters 2-4 jaar	10.339	100,0%
Aantal peuters dat gebruik maakt/zal maken van een voorschoolse voorziening	8.931	86,4%
Aantal peuters dat geen gebruik maakt/zal maken van een voorschoolse voorziening	1.408	13,6%

Dat percentage non-bereik uit de JGZ inventarisatie (13,6%) is dus iets lager dan het non-bereik dat werd aangenomen bij het maken van de bestuursafspraken (15%). Op basis van de JGZ screening wordt het totale non-bereik geraamd op 35.600 peuters:

Peuters 2,5-4 jaar 2017	in #	in %
Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar	261.700	100,0%
Bereik peuters 2,5-4 jaar volgens JGZ screening	226.100	86,4%
Non-bereik peuters 2,5-4 jaar volgens JGZ screening	35.600	13,6%

Onder peuters van 2 jaar ligt het non-bereik op 18% en dus hoger dan het gemiddelde over alle leeftijden. Bij peuters van 3 jaar ligt het non-bereik met 11% lager dan gemiddeld. Dat kan verklaard worden door het feit dat in enkele gemeenten de gesubsidieerde voorschoolse voorzieningen een startleeftijd hebben van 2,5 of 3 jaar.

### 5.3.3 Belangrijkste reden voor niet-gebruik: principiële overwegingen ouders

De redenen die ouders geven om geen gebruik te maken van voorschoolse voorzieningen varieert:

Onderzoekresultaten screening bereik JGZ 2017	in #	in %
Peuters dat geen gebruik maakt/zal maken van een voorschoolse voorziening	1.408	100%
- vanwege kosten	229	16%
- vanwege afstand	10	1%
- vanwege wachtlijst	125	9%
- vanwege geen belangstelling / principe	445	32%
- vanwege verhuizing	56	4%
- vanwege overige redenen	545	39%

Een groot deel (39%) van de respondenten zonder voorschools aanbod geeft aan dat zij om andere redenen dan kosten, afstand, wachtlijsten, principes of verhuizing afzien van gebruik. Dat kan zijn vanwege het feit dat er andere redenen zijn of vanwege het feit dat ouders de reden daarvoor niet nader hebben willen specificeren.

Van de ouders die een specifieke redenen opgeven voor non-bereik is de principiële overweging het belangrijkste (32%), gevolgd door kosten (16%) en wachtlijsten (9%).

<sup>11</sup> Jeugdgezondheidszorg instellingen waaronder de consultatiebureaus vallen.



Als we de relatieve omvang van de onderscheiden redenen verdelen over het totale non-bereik (13,6%) kunnen we vaststellen welk effect verwacht kan worden bij specifieke maatregelen gericht op bijvoorbeeld kosten- en wachtlijstreductie:

Onderzoeksresultaten screening bereik JGZ 2017	in %
<b>Peuters dat geen gebruik maakt/zal maken van een voorschoolse voorziening totaal</b>	<b>13,6%</b>
- vanwege kosten in procentpunten	2,2%
- vanwege afstand in procentpunten	0,1%
- vanwege wachtlijst in procentpunten	1,2%
- vanwege geen belangstelling / principe in procentpunten	4,3%
- vanwege verhuizing in procentpunten	0,5%
- vanwege overige redenen in procentpunten	5,3%

Daaruit volgt dat kostenreductie circa 2% punten kan bijdragen aan het vergroten van het bereik en dat het tegengaan van wachtlijsten circa 1% punt extra bereik oplevert. Het wegnemen van principiële bezwaren kan ruim 4% extra bereik opleveren.

Verder blijkt dat landelijk het aanbod qua logistiek en afstand niet of nauwelijks een belemmering vormt voor het bereik. Uiteraard geeft dit slechts een landelijk beeld en kan dit per gemeente verschillen.

## 5.4 Extrapolatie naar landelijk bereik voorschools aanbod

Op basis van de data-analyses stellen we vast dat het totale non-bereik volgens de screening door de consultatiebureaus 13,6% ofwel 35.600 peuters bedraagt. Dat non-bereik is samengesteld uit een groep peuters mét en een groep peuters zonder aanspraak op kinderopvangtoeslag (KOT). In paragraaf 3.2.6 hebben we onderbouwd dat het non-bereik onder peuters met aanspraak op kinderopvangtoeslag (KOT) 24.200 bedraagt. Het non-bereik onder peuters zonder aanspraak op kinderopvangtoeslag bedraagt dan (35.600 minus 24.200 =) 11.400 peuters. In de onderstaande tabel is deze raming nader uitgewerkt:

Peuters 2,5-4 jaar 2017	in aantal	bereik	non-bereik	in %
Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar	261.700	226.100	35.600	13,6%
Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar <u>met</u> aanspraak op KOT	204.100	179.900	24.200	11,9%
Totaal aantal peuters 2,5-4 jaar <u>zonder</u> aanspraak op KOT	57.600	46.200	11.400	19,8%

Er zijn in totaal 261.700 peuters waarvan 226.100 peuters wél gebruik maken van een voorschoolse voorziening en 35.600 peuters (13,6%) daar geen gebruik ervan maken.

Van de 204.100 peuters mét aanspraak op KOT bezoeken 179.900 peuters een voorschoolse voorziening en doen 24.200 peuters (11,9%) dat niet.

Van de 57.600 peuters mét aanspraak op KOT bezoeken 46.200 peuters een voorschoolse voorziening en doen 11.400 peuters (19,8%) dat niet.

Uit deze data-analyse volgt dat het aantal peuters mét aanspraak op KOT dat geen gebruik maakt van een voorschoolse voorziening ruim tweemaal zo groot is als het non-bereik onder peuters zonder toeslag-aanspraak. De conclusie is dan dat het non-bereik onder peuters zonder toeslagaan spraak met 11.400 aanmerkelijk lager is dan het uitgangspunt van de bestuursafspraken dat het non-bereik in deze groep op 40.000 peuters raamde.

## 5.5 Conclusie

Op basis van de data-analyses van de JGZ screening stellen we vast dat:

- de raming van het non-bereik in de bestuursafspraken (15%) iets hoger ligt dan de screening door JGZ nu aangeeft (13,6%);
- het totale non-bereik van voorschoolse voorzieningen in de leeftijd 2,5-4 jaar ca. 35.600 peuters omvat;
- het non-bereik onder peuters zonder toeslagaan spraak ca. 11.400 peuters bedraagt;
- bijna een derde (32%) van de ouders die afziet van het gebruik van voorschoolse voorzieningen, dat doet vanwege principiële redenen;
- het terugbrengen van de kosten voor voorschoolse voorzieningen slechts een beperkt effect lijkt te hebben op het terug dringen van non-bereik.





## 6. INVENTARISATIE BEREIK VOORSCHOOLSE VOORZIENINGEN VIA HOUDERS

### 6.1 Aanpak

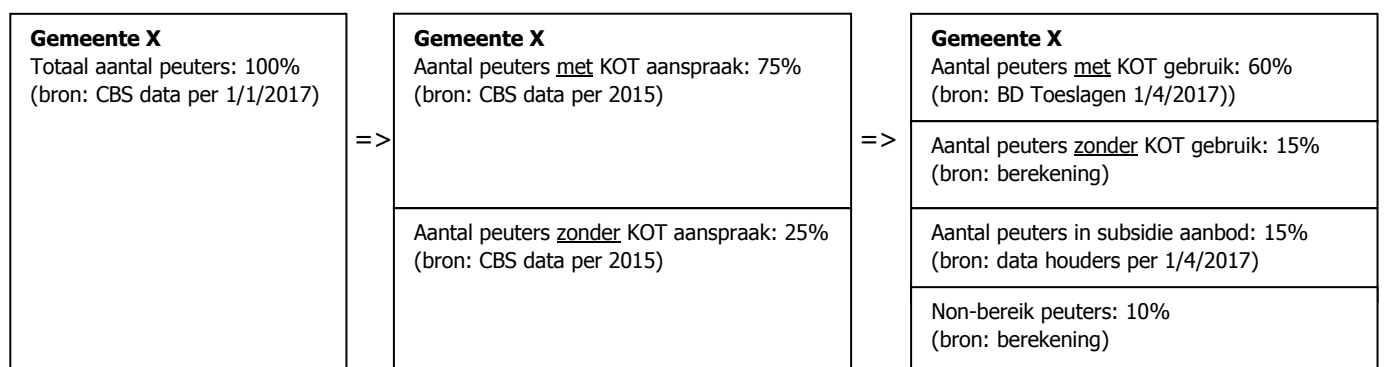
Alle de door de gemeenten opgegeven subsidiepartners zijn benaderd om een dataformat in te vullen. In de bijlage 2 is dit format opgenomen. Doelstelling van de inventarisatie onder houders was om de gebruikscijfers op basis van de toeslagdata aan te vullen met de gebruikscijfers onder peuters zonder toeslag. Deze aanvullende gebruiksdata zijn verwerkt per gemeente.

Bij enkele gemeenten is een uitzondering gemaakt omdat daar recent reeds een inventarisatie was uitgevoerd. Deze gegevens zijn verwerkt bij de onderzoeksresultaten.

### 6.2 Methode en respons

In totaal hebben gemeenten 1.145 subsidiepartners opgegeven. Deze groep houders heeft een dataformat ontvangen en van 694 houders (61%) is een ingevuld format ontvangen. Bij 168 gemeenten (43%) is het beeld compleet en hebben alle subsidiepartners het format aangeleverd. Bij 220 gemeenten (57%) is de inventarisatie niet compleet omdat niet alle subsidiepartners data hebben aangeleverd of omdat de gemeente het invulformat niet heeft aangeleverd.

Om gemeenten zelf in staat te stellen het beeld te completeren is gekozen voor de volgende aanpak bij de terugkoppeling van de onderzoeksresultaten:



Het onderzoek maakt geen correctie voor dubbelgebruik door peuters van gesubsidieerd aanbod én aanbod dat wordt gefinancierd op grond van de toeslageregeling. Dat betekent dat de gerapporteerde bereikcijfers hoger kunnen zijn dan de praktijk.

Omdat voor alle gemeenten dezelfde methode is toegepast en deze methode ook in de vervolgmetingen wordt gehanteerd geeft de monitor - ondanks deze vertekening - echter een goed beeld van de ontwikkeling van het bereik.

### 6.3 Onderzoekresultaten

In bijlage 4 is een overzicht opgenomen met onderzoeksdata per gemeente. Dat omvat:

- het totaal peuters 2,5-4 jaar per gemeente
- het aandeel en volume peuters mét toeslagaanspraak;
- het volume peuters zonder toeslagaanspraak (= doelgroep bestuursafspraken).

### 6.4 Vervolg

Per gemeente worden de individuele onderzoeksresultaten teruggekoppeld.



## 7. CONCLUSIES

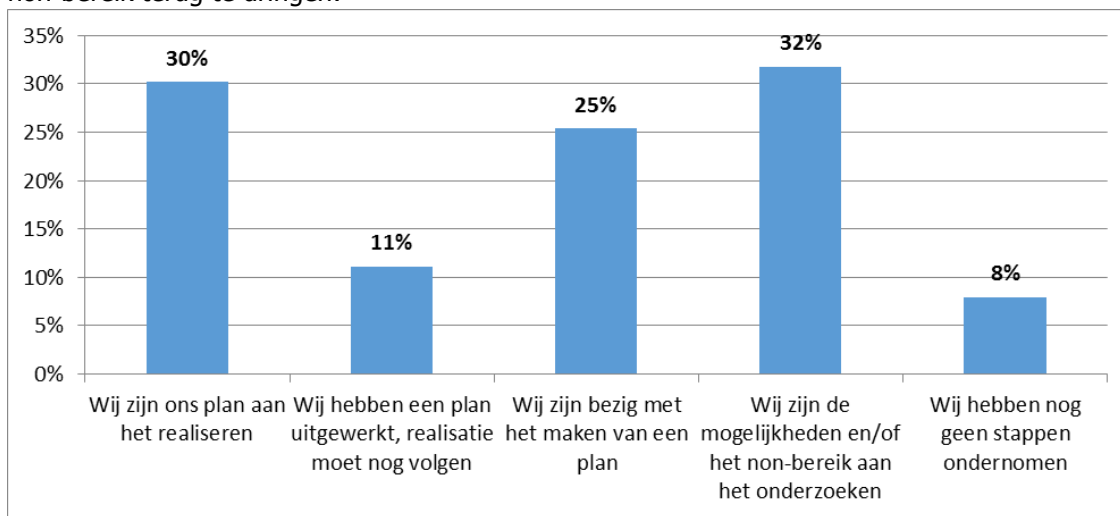
### 7.1 Is er een aanbod voor peuters van niet-werkende ouders?

Vrijwel alle gemeenten (96%) in Nederland hebben een gesubsidieerd aanbod voor peuters zonder toeslagaanspraak. Dat aanbod varieert en bestaat gemiddeld uit een aanbod van ca. 6 uur per week gedurende de schoolweken, in totaal ca. 240 uur per jaar.

Het gesubsidieerd aanbod voor peuters met een indicatie voor voorschoolse educatie varieert eveneens qua omvang maar bestaat meestal uit een aanbod van 10 uur per week gedurende 40 weken per jaar, in totaal ca. 400 uur per jaar.

### 7.2 Welke inspanning leveren gemeenten om bereik te stimuleren?

In onderstaande grafiek is de status opgenomen van de planvorming en realisatie bij gemeenten om het non-bereik terug te dringen:



### 7.3 Totaal non-bereik voorschoolse voorzieningen: 35.600 peuters

Op basis van dit onderzoek ziet de samenstelling van peuters in Nederland er qua aanspraak op, en gebruik van kinderopvangtoeslag, als volgt uit:

<p><b>Nederland</b> Totaal aantal peuters: 261.700 100% (bron: CBS data per 1/1/2017)</p>	=>	<p><b>Nederland</b> Peuters <u>met</u> KOT aanspraak: 204.100 78% (bron: CBS data per 2015)</p>	=>	<p><b>Nederland</b> Peuters <u>met</u> KOT gebruik: 162.300 62% (bron: BD Toeslagen 2017)</p>
		<p>Peuters <u>zonder</u> KOT aanspraak: 57.600 22% (bron: CBS data per 2015)</p>		<p>Peuters <u>zonder</u> KOT gebruik: 41.800 16%</p>
				<p>Peuters zonder KOT aanspraak: 57.600 22%</p>

Op basis van de JGZ inventarisatie (zie hoofdstuk 5.) is duidelijk dat in 2017 13,6% van de peuters geen gebruik maakt van een voorschoolse voorziening. Het gaat dan om een non-bereik van 35.600 peuters.

De peuters mét KOT aanspraak maar zonder KOT gebruik kunnen wel degelijk gebruik maken van een voorschoolse voorziening. Dat kan bijvoorbeeld als zij gebruik maken van een gesubsidieerde peuterspeelzaal waarop de toeslageregeling niet van toepassing is. Volgens de raming in paragraaf 3.2.6 bedraagt dat aantal 17.600 peuters. Als we dat in mindering brengen op het volume peuters mét aanspraak, maar zonder gebruik van toeslag - in totaal 41.800 – dan ramen we in deze groep een non-bereik van 24.200 peuters.



## 7.4 Non-bereik peuters zonder toeslagaanspraak: 11.400 peuters

Gelet op het totale non-bereik van 35.600 peuters dat we op basis van de JGZ screening hebben vastgesteld en het non-bereik van 24.200 onder peuters mét toeslagaanspraak, resteert voor het non-bereik onder peuters zonder toeslagaanspraak dan een totaal volume van 11.400 peuters. Dat levert het volgende totaalbeeld op:

<b>Nederland</b> Totaal aantal peuters: 261.700 100% (bron: CBS data per 1/1/2017)	=>	<b>Nederland</b> Peuters <u>met</u> KOT aanspraak: 204.100 78% (bron: CBS data per 2015)	=>	<b>Nederland</b> Peuters <u>met</u> KOT gebruik: 162.300 62%
				Peuters <u>zonder</u> KOT gebruik in voorziening: 17.600 <sup>12</sup> 7%
				Non-bereik KOT - peuters: 24.200 9%
		<b>Nederland</b> Peuters <u>zonder</u> KOT aanspraak: 57.600 22% (bron: CBS data per 2015)		Peuters zonder KOT aanspraak in voorziening: 46.200 18%
				Non-bereik peuters zonder KOT aanspraak: 11.400 4%

Uit deze raming blijkt dat ca. 20% (11.400 / 57.600) van de peuters zonder recht op toeslag geen gebruik maakt van een voorschoolse voorziening en dat ca. 12% (24.200 / 204.100) van de peuters mét recht op toeslag geen gebruik maakt van een voorziening.

Uit de data-analyse en het veldonderzoek is te concluderen dat het non-bereik onder peuters zonder toeslagaanspraak met 11.400 aanmerkelijk lager is dan verondersteld werd in de bestuursafspraken (40.000 peuters).

## 7.5 Motieven voor niet gebruiken voorschoolse voorzieningen

Van de specifiek opgegeven redenen voor non-bereik is de principiële overweging van ouders.

Als we de relatieve omvang van de door ouders opgegeven redenen verdelen over het totale non-bereik (13,6%) is te zien dat met name het wegnemen van principiële bezwaren een belangrijke bijdrage (+4,3%) kan leveren aan het stimuleren van het bereik:

Onderzoeksresultaten screening bereik JGZ 2017	in %
<b>Peuters dat geen gebruik maakt/zal maken van een voorschoolse voorziening totaal</b>	<b>13,6%</b>
- vanwege kosten in procentpunten	2,2%
- vanwege afstand in procentpunten	0,1%
- vanwege wachtlijst in procentpunten	1,2%
- vanwege geen belangstelling / principe in procentpunten	4,3%
- vanwege verhuizing in procentpunten	0,5%
- vanwege overige redenen in procentpunten	5,3%

Het verlagen van de ouderbijdrage kan in potentie circa 2% punten extra bereik opleveren. Het aanbod qua logistiek en afstand levert - landelijk gezien - niet of nauwelijks een belemmering op voor het bereik. Uiteraard geeft dit slechts een landelijk beeld en kan dit per gemeente verschillen.

<sup>12</sup> Het gaat hier om peuters uit gezinnen met aanspraak op kinderopvangtoeslag die gebruik maken van de nog niet geharmoniseerde peuterspeelzalen waarop in 2017 de kinderopvangtoeslag nog niet van toepassing is. Zie voor onderbouwing paragraaf 3.2.6.



## **7.6 Aanbevelingen stimuleren bereik voorschoolse voorzieningen**

Op basis van deze nulmeting is het te vroeg om aanbevelingen te onderbouwen voor het stimuleren van het bereik. Wel is duidelijk dat het non-bereik zich niet uitsluitend toespitst op peuters zonder toeslagaanspraak maar ook op peuters mét toeslagaanspraak.

Daarnaast is duidelijk dat een relatief groot deel van het non-bereik wordt ingegeven door principiële opvattingen van ouders over opvoeding, levensovertuiging en/of de meerwaarde van een voorschools aanbod.

De planvorming van gemeenten voor het stimuleren van het bereik concentreren zich met name op maatregelen die te maken hebben met toeleiding. Dat lijkt aan te sluiten op de motieven die ouders aangeven om geen gebruik te maken van een voorschools aanbod.





## BIJLAGE 2: INVULFORMAT GESUBSIDIEERDE HOUDERS

### FORMAT HOUDERS 'Een aanbod voor alle peuters'

<b>GEMEENTENAAM</b>	
<b>ORGANISATIE</b>	
<b>NAAM CONTACTPERSOON</b>	
<b>E-MAIL CONTACTPERSOON</b>	
<b>TELEFOONNR CONTACTPERSOON</b>	



#### TOELICHTING

In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) doen wij onderzoek naar het gebruik van de voorschoolse voorzieningen door peuters (2- en 3-jarigen) in alle gemeenten in Nederland.

Uw gemeente heeft aangegeven dat zij subsidie verstrekt aan uw organisatie voor peuterspeelzaalwerk, peuteropvang of VVE en heeft ons gevraagd aanvullende informatie over het gebruik van het gesubsidieerde aanbod bij u op te vragen. De gevraagde informatie kunt u invullen in de witte velden.

Doel is om daarmee het bereik van het aanbod in kaart te brengen en zo eventuele aanpassingen in het gemeentelijk beleid te onderbouwen.

De door u aangeleverde informatie wordt strikt vertrouwelijk behandeld. Dat betekent dat wij de informatie niet aan derden verstrekken en dat wij in de onderzoeksrapporten uitsluitend gegevens op gemeenteniveau publiceren.

De gevraagde gegevens gaan uitsluitend over het gebruik van het gemeentelijk gesubsidieerde voorschoolse aanbod voor peuters in de leeftijd 2 en 3 jaar.

Als peeldatum voor de gevraagde gegevens hanteren wij voor het onderzoek de maand april 2017. Het gaat dus om de **unieke** peuters die in deze maand gebruik gemaakt hebben van een gesubsidieerd aanbod.

#### SUBSIDIEREGELING

Ontvangt u gemeentesubsidie voor peuters zonder VVE indicatie en zonder kinderopvangtoeslag?	<input type="text"/>	j = ja of n = nee
Ontvangt u gemeentesubsidie voor peuters met een VVE indicatie en zonder kinderopvangtoeslag?	<input type="text"/>	j = ja of n = nee
Ontvangt u gemeentesubsidie voor peuters met een VVE indicatie en met kinderopvangtoeslag?	<input type="text"/>	j = ja of n = nee

#### REGULIERE PEUTERS ZONDER TOESLAGAANSPRAAK

reguliere peuters van 2 jaar zonder recht op kinderopvangtoeslag en zonder VVE indicatie maken in april 2017 gebruik van het gesubsidieerde aanbod?	<input type="text"/>	2 - jarigen
reguliere peuters van 3 jaar zonder recht op kinderopvangtoeslag en zonder VVE indicatie maken in april 2017 gebruik van het gesubsidieerde aanbod?	<input type="text"/>	3 - jarigen
! reguliere peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag en zonder VVE indicatie maken in totaal in april 2017 gebruik van het gesubsidieerde aanbod?*	<input type="text"/>	2- en 3-jarigen

\* dit is de optelsom van de 2 cellen hierboven, indien u geen leeftijden kunt uitsplitsen verzoeken wij u in ieder geval het totaal in deze cel in te vullen

#### DOELGROEPPEUTERS MET VVE-AANBOD ZONDER TOESLAGAANSPRAAK

Hoeveel VVE - doelgroep peuters van 2 jaar zonder recht op kinderopvangtoeslag maken in april 2017 gebruik van het gesubsidieerde aanbod?	<input type="text"/>	2 - jarigen
Hoeveel VVE - doelgroep peuters van 3 jaar zonder recht op kinderopvangtoeslag maken in april 2017 gebruik van het gesubsidieerde aanbod?	<input type="text"/>	3 - jarigen
VVE - doelgroep peuters van 2 en 3 jaar zonder recht op kinderopvangtoeslag maken in april 2017 in totaal gebruik van het gesubsidieerde aanbod?*	<input type="text"/>	2- en 3-jarigen

\*\* dit is de optelsom van de 2 cellen hierboven, indien u geen leeftijden kunt uitsplitsen verzoeken wij u in ieder geval het totaal in deze cel in te vullen

#### DOELGROEPPEUTERS MET VVE-AANBOD MET TOESLAGAANSPRAAK

Hoeveel VVE - doelgroep peuters van 2 jaar met recht op kinderopvangtoeslag maken in april 2017 gebruik van het gesubsidieerde aanbod?	<input type="text"/>	2 - jarigen
Hoeveel VVE - doelgroep peuters van 3 jaar met recht op kinderopvangtoeslag maken in april 2017 gebruik van het gesubsidieerde aanbod?	<input type="text"/>	3 - jarigen
! VVE - doelgroep peuters van 2 en 3 jaar met recht op kinderopvangtoeslag maken in april 2017 in totaal gebruik van het gesubsidieerde aanbod?***	<input type="text"/>	2- en 3-jarigen

\*\*\* dit is de optelsom van de 2 cellen hierboven, indien u geen leeftijden kunt uitsplitsen verzoeken wij u in ieder geval het totaal in deze cel in te vullen

#### CAPACITEIT EN WACHTLIJSTEN

Heeft u (noemenswaardige) wachtlijsten voor peuters van ouders zonder kinderopvangtoeslag en zonder VVE indicatie?	<input type="text"/>	j = ja of n = nee
Heeft u (noemenswaardige) wachtlijsten voor peuters van ouders zonder kinderopvangtoeslag en met VVE indicatie?	<input type="text"/>	j = ja of n = nee

Kunt u aangeven welke oorzaak/oorzaken dat heeft? (Zet een X achter de optie die van toepassing is)

subsidieplafond is bereikt	<input type="checkbox"/>	X invullen als van toepassing
onvoldoende geschikte locaties/ruimtes	<input type="checkbox"/>	X invullen als van toepassing
te weinig vraag in kleine kernen/dorpen	<input type="checkbox"/>	X invullen als van toepassing

Anders nl:

--



## BIJLAGE 3: VINKLIJSTJE JGZ



## ENQUETE NON-BEREIK VOORSCHOOLSE VOORZIENINGEN BIJ JEUGGEZONDHEIDSZORG / MONITOR SZW 2017

Doelgroep: ouders met peuters van 2 t/m 3 jaar

Periode onderzoek: 2 weken in de maand juni 2017

Uit te voeren door: arts/verpleegkundige JGZ

Dit onderzoek bestaat uit 3 vragen. Wilt u het juiste antwoord omcirkelen?

NAAM JGZ-LOCATIE:		GEMEENTE:																		
1) LEEFTIJD PEUTER IN JAREN		2) GAAT DE PEUTER NU OF BINNEN EEN PAAR MAANDEN NAAR EEN VOORSCHOOLSE VOORZIENING?		3) INDIEN NEE OMCIRKEL HIERONDER DE REDEN: (EEN TOELICHTING OP DE ANTWOORDEN TREFT U HIERONDER*)																
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
Peuter X	2 3	Ja	Nee	Kosten	Afstand	Wachlijst	Geen belangstelling	Verhuizing	Overig											
<b>Toelichting op begrippen*</b>																				
PEUTER X		De naam van de peuter wordt niet ingevuld.																		
VOORSCHOOLSE VOORZIENING		Hiermee bedoelen wij dagopvang (dus ook gvb), peuteropvang of peuterspeelzaal.																		
KOSTEN		Om financiële redenen																		
AFSTAND		Omdat het logistiek lastig te regelen is; omdat er meerdere kinderen op verschillende scholenopvang zitten of met type vervoer niet goed bereikbaar etc.																		
WACHLIJST		Er is geen plek op gewenste startdatum opvang.																		
GEEN BELANGSTELLING		Ouder vindt het niet nodig, geloofsoverweging, andere opvang geregeld, nog niet mee bezig etc.																		
VERHUIZING		Tijdelijke of vaste wijziging van woonadres in zowel binnen- als buitenland.																		
OVERIG		Als er een andere reden is dan de te omcirkelen keuzes.																		

Dit document kunt u dupliceren voor gebruik. Graag per locatie verzamelen en portovrij retourneren aan Buitenhek Management & Consult, Antwoordnummer 52026, 3502 VB Utrecht.  
 UITERLIJK voor 30 juni 2017. Voor vragen kunt u Majone Overvoorde bennaderen op 06-51186207 of [info@buitenhek.nl](mailto:info@buitenhek.nl). Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!



## BIJLAGE 4: DOELGROEP BESTUURSAFSPRAKEN PER GEMEENTE

Regio's	populatie 1/1/2017 2,5- 4 jaar	% peuters met KOT aanspraak	# peuters met KOT aanspraak	# peuters zonder KOT aanspraak	Regio's	populatie 1/1/2017 2,5- 4 jaar	% peuters met KOT aanspraak	# peuters met KOT aanspraak	# peuters zonder KOT aanspraak
Aa en Hunze	299	86%	258	40	Cranendonck	273	83%	228	46
Aalburg	237	79%	188	49	Cromstrijen	157	83%	130	26
Aalsmeer	517	86%	446	71	Cuijk	373	80%	299	73
Aalten	362	86%	312	50	Culemborg	431	78%	336	95
Achtkarspelen	453	79%	356	96	Dalfsen	464	86%	398	65
Alblasserdam	390	76%	298	92	Dantumadiel	292	78%	226	66
Albrandswaard	445	88%	389	56	Delft	1.360	74%	1.008	352
Alkmaar	1.700	80%	1.352	347	Delfzijl	297	64%	189	108
Almelo	1.094	70%	771	323	Deurne	462	87%	400	62
Almere	3.627	73%	2.660	967	Deventer	1.566	80%	1.260	306
Alphen aan den Rijn	1.722	82%	1.410	312	Diemen	414	76%	316	98
Alphen-Chaam	131	89%	116	15	Dinkelland	336	95%	320	16
Ameland	66	71%	47	19	Doesburg	131	70%	91	39
Amersfoort	2.784	82%	2.269	514	Doetinchem	823	79%	649	173
Amstelveen	1.708	74%	1.265	443	Dongen	353	88%	310	43
Amsterdam	13.446	68%	9.108	4.338	Dongeradeel	353	78%	276	77
Apeldoorn	2.411	80%	1.931	479	Dordrecht	1.922	69%	1.320	602
Appingedam	157	64%	100	57	Drechterland	273	82%	224	49
Arnhem	2.581	75%	1.943	638	Drimmelen	366	91%	335	31
Assen	1.016	79%	807	209	Dronten	582	74%	433	149
Asten	224	82%	184	40	Druten	246	86%	211	35
Baarle-Nassau	86	82%	70	16	Duiven	345	83%	286	59
Baarn	357	85%	305	52	Echt-Susteren	358	85%	306	52
Barendrecht	843	83%	698	145	Edam-Volendam	480	89%	425	54
Barneveld	1.261	74%	933	327	Ede	1.972	75%	1.489	483
Bedum	158	82%	129	29	Eemnes	122	81%	99	23
Beek (L.)	173	80%	138	35	Eemsmond	205	77%	158	46
Beemster	155	88%	136	18	Eersel	268	91%	243	25
Beesel	167	83%	139	28	Eijsden-Margraten	320	87%	278	42
Bellingwedde	100	69%	68	31	Eindhoven	3.221	74%	2.396	824
Berg en Dal	408	87%	356	52	Elburg	425	78%	333	92
Bergeijk	230	88%	201	29	Emmen	1.387	75%	1.039	348
Bergen (L.)	154	85%	131	23	Enkhuizen	282	79%	224	58
Bergen (NH.)	275	86%	237	38	Enschede	2.334	70%	1.645	688
Bergen op Zoom	975	71%	695	280	Epe	434	83%	359	75
Berkelland	512	89%	458	54	Ermelo	359	81%	292	67
Bernheze	427	88%	376	51	Etten-Leur	652	85%	553	99
Best	422	84%	353	69	Ferwerderadiel	144	86%	124	20
Beuningen	349	85%	296	53	Franekeradeel	285	83%	235	50
Beverwijk	646	78%	502	143	De Fryske Marren	775	86%	668	107
het Bildt	150	80%	120	30	Geertruidenberg	338	87%	293	44
De Bilt	625	83%	516	109	Geldermalsen	419	80%	335	84
Binnenmaas	408	81%	329	79	Geldrop-Mierlo	581	78%	452	129
Bladel	300	92%	277	23	Gemert-Bakel	480	90%	433	46
Blaricum	170	75%	128	43	Gennep	241	87%	209	32
Bloemendaal	328	84%	274	53	Giessenlanden	224	84%	187	36
Bodegraven-Reeuwijk	538	81%	436	102	Gilze en Rijen	382	81%	311	71
Boekel	148	89%	132	16	Goeree-Overflakkee	769	79%	605	163
Ten Boer	115	88%	100	14	Goes	495	82%	403	91
Borger-Odoorn	321	83%	266	55	Goirle	397	90%	356	41
Borne	377	84%	316	60	Gooise Meren	967	85%	817	149
Borsele	365	82%	300	64	Gorinchem	582	77%	448	134
Boxmeer	327	86%	281	46	Gouda	1.203	74%	886	317
Boxtel	391	81%	316	75	Grave	161	88%	140	20
Breda	2.755	80%	2.201	554	Gravenhage	9.520	64%	6.100	3.420
Brielle	222	73%	163	59	Groningen	2.504	76%	1.909	594
Bronckhorst	401	87%	350	51	Grootegast	172	85%	145	26
Brummen	250	84%	211	39	Gulpen-Wittem	146	80%	117	29
Brunssum	319	72%	229	89	Haaksbergen	315	88%	278	37
Bunnik	263	90%	236	26	Haaren	155	91%	142	13
Bunschoten	380	86%	326	53	Haarlem	2.822	80%	2.249	573
Buren	372	83%	308	64	Haarlemmerliede en Spaarnwoude	78	90%	70	8
Capelle aan den IJssel	1.081	72%	775	306	Haarlemmermeer	2.206	82%	1.810	395
Castricum	478	87%	416	62	Halderberge	418	75%	311	107
Coevorden	462	80%	368	94	Hardenberg	1.003	86%	859	144
					Harderwijk	803	83%	668	135
					Hardinxveld-Giessendam	334	76%	252	82
					Haren	322	92%	296	26
					Harlingen	212	74%	157	55
					Hattem	204	83%	168	35





## Monitor bereik van voorschoolse voorzieningen in NL 2017

Regio's	populatie 1/1/2017 2,5- 4 jaar	% peuters met KOT aanspraak	# peuters met KOT aanspraak	# peuters zonder KOT aanspraak	Regio's	populatie 1/1/2017 2,5- 4 jaar	% peuters met KOT aanspraak	# peuters met KOT aanspraak	# peuters zonder KOT aanspraak
Heemskerk	565	81%	457	107	De Marne	140	78%	109	31
Heemstede	447	87%	387	60	Marum	159	86%	137	22
Heerde	271	84%	228	43	Medemblik	664	85%	564	99
Heerenveen	753	84%	634	118	Meerssen	205	85%	174	30
Heerhugowaard	967	81%	781	186	Meerijstad	1.184	85%	1.007	176
Heerlen	1.128	64%	723	405	Menameradiel	206	86%	176	29
Heeze-Leende	186	93%	173	13	Menterwolde	147	73%	107	40
Heiloo	273	89%	244	29	Meppel	511	84%	430	80
Den Helder	773	73%	562	211	Middelburg (Z.)	720	78%	562	158
Hellendoorn	497	88%	435	62	Midden-Delfland	319	93%	296	23
Hellevoetsluis	524	73%	384	140	Midden-Drenthe	445	83%	368	77
Helmond	1.456	73%	1.059	397	Mill en Sint Hubert	118	88%	104	14
Hendrik-Ido-Ambacht	582	85%	495	86	Moerdijk	515	82%	421	94
Hengelo (O.)	1.216	77%	933	283	Molenwaard	537	78%	418	118
Hertogenbosch	2.492	82%	2.039	452	Montferland	426	75%	321	105
Heumen	198	90%	177	20	Montfoort	239	87%	208	31
Heusden	622	85%	530	92	Mook en Middelaar	74	80%	59	15
Hillegom	299	80%	239	60	Neder-Betuwe	495	74%	364	130
Hilvarenbeek	184	96%	177	7	Nederweert	211	90%	189	21
Hilversum	1.445	76%	1.104	340	Neerijnen	217	79%	171	47
Hof van Twente	448	88%	395	53	Nieuwegein	982	78%	767	215
Hollands Kroon	646	82%	528	118	Nieuwkoop	414	86%	357	57
Hoogeveen	829	78%	648	181	Nijkerk	779	81%	629	149
Hoogezand-Sappemeer	501	75%	375	125	Nijmegen	2.453	79%	1.928	525
Hoorn	1.193	78%	932	261	Nissewaard	1.241	76%	940	301
Horst aan de Maas	575	90%	517	58	Noord-Beveland	91	77%	70	21
Houten	855	87%	740	115	Noordenveld	506	83%	422	84
Huizen	606	79%	480	126	Noordoostpolder	808	77%	622	186
Hulst	308	81%	251	57	Noordwijk	343	86%	296	47
IJsselstein	535	84%	448	87	Noordwijkerhout	233	90%	210	23
Kaag en Braassem	395	85%	336	58	Nuene, Gerwen en Nederwetten	316	89%	282	33
Kampen	1.026	83%	851	175	Nunspeet	484	76%	367	117
Kapelle	220	86%	189	31	Nuth	180	83%	150	30
Katwijk	1.198	81%	968	229	Oegstgeest	405	84%	341	63
Kerkrade	540	65%	353	187	Oirschot	243	91%	222	21
Koggenland	342	88%	299	43	Oisterwijk	330	87%	287	43
Kollumerland en Nieuwkruisland	211	81%	170	40	Oldambt	493	73%	360	133
Korendijk	172	90%	154	17	Oldebroek	389	83%	322	67
Krimpen aan den IJssel	476	77%	365	111	Oldenzaal	447	86%	382	65
Krimpenerwaard	806	81%	652	154	Olst-Wijhe	241	91%	219	22
Laarbeek	295	84%	248	47	Ommen	276	81%	224	52
Landerd	226	91%	205	21	Onderbanken	91	83%	75	15
Landgraaf	452	69%	314	138	Oost Gelre	404	87%	351	52
Landsmeer	190	82%	155	34	Oosterhout	798	74%	587	211
Langedijk	428	87%	373	54	Ooststellingwerf	370	85%	314	55
Lansingerland	1.315	86%	1.132	182	Oostzaan	144	88%	127	17
Laren (NH.)	142	76%	108	33	Opmeer	143	80%	114	29
Leek	276	88%	241	34	Opsterland	397	86%	341	56
Leerdam	319	68%	217	101	Oss	1.304	80%	1.043	261
Leeuwarden	1.643	78%	1.283	359	Oud-Beijerland	392	80%	315	77
Leeuwarderadeel	135	79%	106	28	Oude IJsselstreek	528	83%	436	92
Leiden	1.711	78%	1.336	375	Ouder-Amstel	233	85%	198	35
Leiderdorp	406	88%	356	50	Oudewater	157	86%	136	21
Leidschendam-Voorburg	1.235	79%	972	263	Overbetuwe	767	87%	666	100
Lelystad	1.318	70%	929	389	Papendrecht	499	82%	408	91
Leudal	408	87%	355	53	Peel en Maas	552	91%	502	50
Leusden	460	88%	404	55	Pekela	181	64%	116	65
Lingewaal	176	86%	151	25	Pijnacker-Nootdorp	929	86%	801	128
Lingewaard	654	88%	573	81	Purmerend	1.099	79%	869	230
Lisse	327	87%	284	43	Putten	403	78%	316	87
Littenseradiel	167	90%	150	17	Raalte	548	89%	486	62
Lochem	411	87%	356	54	Reimerswaal	434	72%	314	120
Loon op Zand	306	81%	249	57	Renkum	387	83%	321	66
Lopik	218	79%	171	47	Renswoude	135	80%	108	27
Loppersum	144	76%	109	34	Reusel-De Mierden	209	93%	195	14
Losser	292	85%	249	43	Rheden	537	81%	432	105
Maasdriel	359	83%	298	61	Rhemen	329	73%	239	90
Maasgouw	275	87%	239	35	Ridderkerk	623	78%	488	134
Maassluis	486	71%	344	142	Rijnwaarden	147	70%	103	44
Maastricht	1.287	72%	920	367	Rijssen-Holt	757	80%	607	150



## Monitor bereik van voorschoolse voorzieningen in NL 2017

Regio's	populatie 1/1/2017 2,5- 4 jaar	% peuters met KOT aanspraak	# peuters met KOT aanspraak	# peuters zonder KOT aanspraak
Rijswijk (ZH.)	898	75%	676	222
Roerdalen	239	76%	183	56
Roermond	836	73%	608	227
De Ronde Venen	565	87%	492	73
Roosendaal	1.123	76%	857	266
Rotterdam	10.893	62%	6.761	4.132
Rozendaal	14	67%	9	5
Rucphen	280	82%	231	49
Schagen	569	87%	497	72
Scherpenzeel	196	82%	161	35
Schiedam	1.216	64%	778	438
Schiermonnikoog	9	100%	9	0
Schinnen	153	81%	124	29
Schouwen-Duiveland	449	82%	367	82
Simpelveld	114	82%	94	20
Sint Anthonis	151	88%	133	18
Sint-Michiëlgestel	394	91%	358	35
Sittard-Geleen	1.125	73%	822	303
Sliedrecht	487	77%	373	114
Slochteren	196	87%	170	26
Sluis	313	87%	271	41
Smallingerland	853	77%	657	195
Soest	639	79%	502	136
Someren	273	84%	230	43
Son en Breugel	278	87%	242	36
Stadskanaal	403	71%	287	116
Staphorst	352	80%	280	72
Stede Broec	350	81%	285	65
Steenbergen	306	80%	246	60
Steenwijkerland	635	82%	520	115
Stein (L.)	264	81%	212	51
Stichtse Vecht	1.051	86%	901	149
Strijen	103	86%	88	15
Súdwest-Fryslân	1.249	82%	1.023	226
Terneuzen	732	75%	547	185
Terschelling	60	71%	43	17
Texel	163	91%	148	15
Teylingen	533	89%	473	59
Tholen	432	74%	321	111
Tiel	621	69%	426	195
Tilburg	3.201	76%	2.424	776
Tubbergen	308	93%	287	21
Twenterand	572	81%	465	107
Tynaarlo	535	87%	465	70
Tytsjerksteradiel	478	83%	395	82
Uden	604	84%	505	99
Uitgeest	211	87%	182	28
Uithoorn	441	81%	357	84
Urk	590	68%	398	192
Utrecht	6.485	77%	5.020	1.465
Utrechtse Heuvelrug	705	83%	583	122
Vaals	85	75%	64	21
Valkenburg aan de Geul	161	78%	126	35
Valkenswaard	352	86%	303	49
Veendam	393	70%	273	119
Veenendaal	1.135	76%	864	270
Veere	313	79%	247	65
Veldhoven	659	82%	537	121
Velsen	1.006	79%	795	211
Venlo	1.401	78%	1.090	311
Venray	625	83%	517	108
Vianen	335	84%	280	54
Vlaardingen	1.186	69%	823	362
Vlagtwedde	185	70%	130	56
Vlieland	8	100%	8	0
Vlissingen	601	76%	454	147
Voerendaal	172	83%	143	29
Voorschoten	428	86%	369	59
Voorst	360	89%	322	38
Vught	423	89%	377	45

Regio's	populatie 1/1/2017 2,5- 4 jaar	% peuters met KOT aanspraak	# peuters met KOT aanspraak	# peuters zonder KOT aanspraak
Waalre	251	83%	209	42
Waalwijk	710	81%	577	133
Waddinxveen	467	82%	384	83
Wageningen	434	77%	336	98
Wassenaar	327	70%	230	97
Waterland	260	90%	234	26
Weert	670	80%	539	131
Weesp	287	88%	252	35
Werkendam	439	80%	349	89
West Maas en Waal	245	83%	203	42
Westerveld	236	82%	194	42
Westervoort	194	79%	152	42
Westland	1.617	84%	1.362	254
Weststellingwerf	353	77%	272	81
Westvoorne	151	70%	105	45
Wierden	430	88%	378	52
Wijchen	576	83%	477	98
Wijdereen	298	87%	260	38
Wijk bij Duurstede	373	85%	316	57
Winsum	187	82%	154	33
Winterswijk	396	79%	314	83
Woensdrecht	278	74%	207	71
Woerden	844	87%	731	113
De Wolden	318	83%	263	54
Wormerland	177	79%	140	37
Woudenberg	258	81%	208	50
Woudrichem	222	83%	183	38
Zaanstad	2.508	74%	1.868	640
Zaltbommel	511	78%	399	112
Zandvoort	206	81%	166	40
Zederik	265	82%	216	48
Zeewolde	351	77%	272	79
Zeist	1.071	80%	852	219
Zevenaar	469	85%	399	70
Zoetermeer	2.040	78%	1.594	446
Zoeterwoude	121	92%	112	9
Zuidhorn	335	86%	287	48
Zuidplas	700	82%	577	123
Zundert	287	81%	232	54
Zutphen	610	78%	474	135
Zwartewaterland	443	76%	338	105
Zwijndrecht	711	77%	544	166
Zwolle	2.287	84%	1.912	374